

Predmet C-355/22**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

1. lipnja 2022.

Sud koji je uputio zahtjev:Rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, afdeling Gent
(Belgija)**Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:**

30. svibnja 2022.

Tužitelj:

BV Osteopathie Van Hauwermeiren

Tuženik:

Belgische Staat

Predmet glavnog postupka

Predmet glavnog postupka odnosi se na odbijanje povrata PDV-a koji je obračunan na usluge društva Osteopathen na temelju odredbe nacionalnog prava koja je u međuvremenu proglašena djelomično ništavom jer je utvrđeno da nije usklađena s pravom Unije.

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Prethodno pitanje odnosi se na pitanje može li nacionalni sud na vlastitu inicijativu i bez prethodnog upućivanja zahtjeva za prethodnu odluku retroaktivno održati na snazi učinke odredbu nacionalnog prava prema kojoj usluge društva Osteopathen nisu oslobođene PDV-a i koju je ovaj sud proglasio djelomično ništavom jer nije usklađena s pravom Unije.

Članak 267. UFEU-a

Prethodna pitanja

I Treba li presudu Suda od 8. travnja 1976., 43/75, Defrenne/SABENA, tumačiti na način da nacionalnom sudu daje autonomnu nadležnost da na vlastitu inicijativu i bez upućivanja zahtjeva za prethodnu odluku u skladu s člankom 267. UFEU-a, na temelju isključivo nacionalne odredbe, retroaktivno održi na snazi učinke nacionalne odredbe o oslobođenju plaćanja PDV-a na medicinske i paramedicinske usluge, koju je ovaj sud ocijenio neusklađenom s pravom Unije te proglasio djelomično ništavom (nakon što je u istom predmetu u skladu s člankom 267. UFEU-a Sudu uputio tri zahtjeva za prethodnu odluku, o kojima je Sud odlučio presudom od 27. lipnja 2019., C-597/17), pri čemu retroaktivno održava na snazi njezine učinke i na taj način poreznom obvezniku uskraćuje pravo na povrat PDV-a koji je naplaćen protivno pravu Unije?

II Je li nacionalni sud ovlašten samostalno i bez upućivanja zahtjeva za prethodnu odluku retroaktivno održati na snazi učinke nacionalne odredbe za koju je utvrđeno da se protivi Direktivi o PDV-u u skladu s člankom 297. UFEU-a na temelju općenitog pozivanja na „važne razloge pravne sigurnosti koji utječu na sve uključene interese, kako javne tako i privatne” i na navodnu „stvarnu nemogućnost da se PDV koji je pogrešno naplaćen vrati primateljima isporuka ili usluga poreznog obveznika ili da se od njih naknadno zatraži plaćanje PDV-a u slučaju njegove nezakonite nenaplate, osobito kada je riječ o velikom broju osoba koje nisu pobliže identificirane odnosno kada porezni obveznici ne raspolažu knjigovodstvenim sustavom koji bi im omogućavao da naknadno utvrde izvršene isporuke ili pružene usluge i njihovu vrijednost”, ako poreznom obvezniku nije pružena mogućnost da dokaže da ne postoji takva stvarna nemogućnost?

Navedene odredbe prava Unije i navedeni nacionalni propisi

Pravo Unije: Direktiva Vijeća 2006/112/EZ od 28. studenoga 2006. o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost, članak 132. stavak 1. točka (c)

Belgijsko pravo: Wetboek van de btw (Zakonik o porezu na dodanu vrijednost), članci 2., 4., 26., 28., 44., 70. članak 1. stavak *bis* i članak 91. stavak 1.

Kratki prikaz činjeničnog stanja i glavnog postupka

- 1 Prvotno nije bilo jasno jesu li usluge društva Osteopathen oslobođene od plaćanja PDV-a. Stoga je tužiteljica podmirila PDV, a poreznoj upravi predložila prekid roka zastare njezina prava na povrat predmetnog PDV-a tako što ga unijela u ispravak prijave PDV-a, što je porezna uprava međutim odbila.
- 2 Odlukom broj 194/2019 od 5. prosinca 2019. Grondwettelijk Hof (Ustavni sud, Belgija) proglasio je djelomično ništavom nekoliko odredaba članka 44. Zakonika o porezu na dodanu vrijednost zbog neusklađenosti s pravom Unije, uslijed čega su usluge društva Osteopathen oslobođene od plaćanja PDV-a, pod uvjetom da pružatelj usluga raspolaže potrebnim kvalifikacijama za osiguravanje skrbi dovoljne kvalitete kako bi se smatrale sličnima onima koje pružaju nositelji medicinske ili paramedicinske profesije.
- 3 Grondwettelijk Hof je ipak održao na snazi učinke odredbi koje su proglašene ništavima za činjenična stanja relevantna za razrezivanje poreza koja su nastupila prije 1. listopada 2019. Grondwettelijk Hof retroaktivno djelovanje svoje odluke obrazlaže važnim razlozima pravne sigurnosti koji utječu na sve uključene interese, kako javne tako i privatne, osobito stvarnom nemogućnosti da se PDV koji je pogrešno naplaćen vrati primateljima isporuka ili usluga poreznog obveznika ili da se od njih naknadno zatraži plaćanje PDV-a u slučaju njegove nezakonite nenaplate, osobito kada je riječ o velikom broju osoba koje nisu pobliže identificirane odnosno kada porezni obveznici ne raspolažu knjigovodstvenim sustavom kojim bi im omogućavao da naknadno utvrde izvršene isporuke ili pružene usluge i njihovu vrijednost. U ovom kontekstu se Grondwettelijk Hof poziva na presudu Suda od dana 8. travnja 1976., 43/75, Defrenne/SABENA, točku 74.
- 4 Na temelju prethodno navedene odluke Grondwettelijk Hofa porezna uprava je zauzela stav da tužiteljici ne pripada pravo na povrat PDV-a za razdoblje prije 1. listopada 2019.
- 5 Tužiteljica se međutim i dalje protivila plaćanju predmetnog poreza i zatražila je povrat PDV-a koji je podmirila prije 1. listopada 2019. Stoga je u svojim periodičkim prijavama PDV-a za drugo tromjesečje 2020. u svoju korist ispravila obvezu plaćanja PDV-a u iznosu od 45 335,81 eura.

- 6 Zbog toga je porezna uprava izrekla novčanu kaznu u visini od 10% iznosa PDV-a za koji ona smatra da ga tužiteljica duguje, s tim da je novčanu kaznu zaokružila na 4530 eura.
- 7 Nakon što je porezna uprava odbila zahtjev za ukidanje ili umanjenje novčane kazne, tužiteljica je podnijela tužbu sudu koji je uputio zahtjev, a kojom zahtijeva da se utvrdi da nije dužna platiti niti prethodno navedeni iznos niti novčanu kaznu uključujući kamate.

Bitni argumenti stranaka u glavnom postupku

- 8 Tužiteljica smatra da ograničenja retroaktivnosti odluke broj 194/2019 od 5. prosinca 2019. koja je odredio Grondwettelijk Hofa nisu u skladu s načelom djelotvornosti utvrđenom u pravu Unije jer rezultira time da se retroaktivno održavaju na snazi učinci nacionalne odredbe koja je možda neusklađena s člankom 132. stavkom 1. točkom (c) Direktive 2006/112.
- 9 Prema mišljenju tužiteljice predmetna odluka se očito protivi i ustaljenoj sudskoj praksi Suda o pravu na povrat davanja ili indirektnih poreza koji su razrezani protivno pravu Unije, isključivoj nadležnosti Suda za ograničavanje retroaktivnosti kao i kriterijima koje je Sud razvio i koji moraju biti ispunjeni da bi se povrat iznimno mogao odbiti, s tim da se predmet svakako mora podnijeti Sudu, a dotična država članica mora podnijeti dokaz o tome da su ispunjeni kriteriji koje je razvio Sud, među ostalim, i u odnosu na navodno neopravdano ostvarenu korist.
- 10 Stoga tužiteljica predlaže sudu koji je uputio zahtjev da izuzme iz primjene odluku Grondwettelijk Hofa od 5. prosinca 2019.
- 11 Tuženik pak odbijanje povrata plaćenog PDV-a uglavnom temelji na navedenoj odluci Grondwettelijk Hofa.

Kratki prikaz obrazloženja prethodnih pitanja

- 12 Sud koji je uputio zahtjev obrazlaže ga time da nije siguran je li ovlašten izuzeti iz primjene odluku broj 194/2019 Grondwettelijk Hofa od 5. prosinca 2019.